

MAGYAR ŐSTÖRTÉNET

Tudomány és hagyományörzés

MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont

Budapest, 2014

MAGYAR ŐSTÖRTÉNET
Tudomány és hagyományőrzés

MTA BTK MÖT Kiadványok 1.

Magyar Tudományos Akadémia
Bölcsészettudományi
Kutatóközpont

Sorozatszerkesztők

Vásáry István – Fodor Pál

MTA BTK MÖT Kiadványok 1.

MAGYAR ÓSTÖRTÉNET

Tudomány és hagyományörzés

Szerkesztették
Sudár Balázs
Szentpéteri József
Petkes Zsolt
Lezsák Gabriella
Zsidai Zsuzsanna

MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Budapest, 2014

A kötet az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont 2013. április 17–18-án tartott konferenciáján elhangzott előadásokat tartalmazza, megjelentetését a Magyar Tudományos Akadémia támogatta

© Szerzők és szerkesztők, 2014
© MTA BTK, 2014

ISBN 978-963-9627-87-1
ISSN 2064-9918

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás, a nyilvános előadás, a rádió- és televízióadás, valamint a fordítás jogát, az egyes fejezeteket illetően is

A borítón szereplő szubbotyici csat digitális képét Ambrus Edit készítette
Türk Attila OTKA 106369 sz. projektje keretében

Kiadja az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont

Felelős kiadó: Fodor Pál

Nyomdai előkészítés:

MTA BTK Történettudományi Intézet
tudományos információs témacsoport

Vezető: Kovács Éva

Borító és tördelés: Horváth Imre

Nyomdai munka: Kódex Könyvgyártó Kft.

Felelős vezető: Marosi Attila

TARTALOM

FODOR PÁL Tudomány és hagyományörzés – konferenciamegnyitó	7	RASKÓ ISTVÁN Genetikai múltba nézés, egy magyar torzó tanulságai	169
PÁLINKÁS JÓZSEF „A magyar őstörténetről mindenkinek véleménye van”	9	CSÖSZ ARANKA–MENDE BALÁZS GUSZTÁV Beszámoló a Kárpát-medence 7–10. századi népességen végzett archeogenetikai vizsgálatok eredményeiről	173
VÁSÁRY ISTVÁN Tudomány és hagyományörzés (Bevezető előadás)	11	KOVÁCS LÁSZLÓ Elnöki zárzó – Régészet, embertan, genetika szekció	179
RÉGÉSZET – EMBERTAN – GENETIKA		NYELVTÖRTÉNET	
TÜRK ATTILA A korai magyar történelem régészeti kutatása napjainkban (Perspektívák és teendők)	19	BAKRÓ-NAGY MARIANNE Módszerek a nyelvi őstörténet kutatásában: az ugor példa	193
SZŐKE BÉLA MIKLÓS A Kárpát-medence a Karoling-korban és a magyar honfoglalás	31	AGYAGÁSI KLÁRA A magyar–török nyelvi kapcsolatok	199
SZENTPÉTERI JÓZSEF Kritikai megjegyzések az avar–magyar asszimiláció kérdésköréhez	43	ZOLTÁN ANDRÁS A magyar–szláv nyelvi kapcsolatok	205
FODOR ISTVÁN Elnöki zárzó – Megjegyzések a szekció első három előadásához	55	HOFFMANN ISTVÁN A helynevek mint az őstörténet forrásai	211
RÉVÉSZ LÁSZLÓ A Kárpát-medence 10–11. századi temetőinek kutatása napjainkban (Módszertani áttekintés)	63	HONTI LÁSZLÓ Elnöki zárzó – Nyelvtörténet szekció	219
TAKÁCS MIKLÓS A honfoglalás kor és a településrégészet (Települési struktúrák, a társadalmi szervezet értelmezései, az etnikai azonosítás buktatói)	137	MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET	
FÓTHI ERZSÉBET A Kárpát-medence 6–11. századi történetének embertani vonatkozásai	151	VOIGT VILMOS A magyar ősköltészet	225
		HOPPÁL MIHÁLY A magyar ősvalláskutatás (új) útjai	231
		PAKSA KATALIN A magyar zene őstörténete (Kérdések és válaszok)	239
		PALÁDI-KOVÁCS ATTILA Elnöki zárzó – Művelődéstörténet szekció	251

TÖRTÉNELEM – ÍROTT FORRÁSOK

ZIMONYI ISTVÁN

Arab források a honfoglalás kori magyarokról 257

FARKAS ZOLTÁN

A magyar honfoglalás korának bizánci forrásai 267

VESZPRÉMY LÁSZLÓ

Az 1000 előtti Pannóniára és magyarokra
vonatkozó latin nyelvű források 273

SZABADOS GYÖRGY

Identitásformák és hagyományok 289

ZSOLDOS ATTILA

Elnöki zárszó – Történelem – írott források
szekció 307

TUDOMÁNYTÖRTÉNET

BENKŐ ELEK

A székely írás középkori és kora újkori emlékei
Erdélyben (Régészeti és történeti jegyzetek) 311

SÁNDOR KLÁRA

A székely írás Székelyföldön kívüli
használatának kezdetei 329

SZÖRÉNYI LÁSZLÓ

Hunok és nem csak jezsuiták
(A magyar őstörténetírás hőskorából) 343

MESTER BÉLA

Vita a magyarok őstörténetéről Világos után 349

MIKOS ÉVA

A honfoglalás a folklórban és a populáris
kultúrában, avagy a honfoglalás
néphagyományának forrásai 361

GLATZ FERENC

Elnöki zárszó – Tudománytörténet szekció
(Az őstörténelem kutatásának hasznáról) 381

TUDOMÁNYOS REKONSTRUKCIÓ ÉS HAGYOMÁNYŐRZÉS

BÍRÓ ÁDÁM–BENCsik Péter

Régészeti leletanyagból hagyományélesztés?
(A magyarhomorog-könyadombi 103. sír
újrekonstrukciója) 387

IGAZ LEVENTE

Hagyományőrzés, kísérleti régészet: Elmélet
és gyakorlat Európában és Magyarországon 413

MAGYAR ATTILA

Történelmiélelmód-rekonstrukció, avagy
a 10–11. századot bemutató reenactment központ
Szigethalmon (Emese Park élő múzeumfalu) 421

SUDÁR BALÁZS

Elnöki zárszó – Tudományos rekonstrukció
és hagyományőrzés szekció (A honfoglalás kori
hagyományőrzés útjai Magyarországon) 425

RÓNA-TAS ANDRÁS

Zárszó – Az őstörténeti konferencia hozadéka 427

Elnöki zárszó – Művelődéstörténet szekció

PALÁDI-KOVÁCS ATTILA

Elsősor is örömmel állapítom meg, hogy a rendezők azt a négy előadót és témát választották, amelyek a leginkább ide valók. 1996-ban a millicentenárium alkalmából Györffy Györgynek köszönhetően *Honfoglalás és néprajz* címmel egész napos ülést rendeztünk. Ott harminckét előadás hangzott el, melyek 1997-ben megjelentek a konferencia kötetében. A néprajztudomány, mint az előadásokból is látszik, a következő évtizedekben is új kutatási eredményeket mutatott fel, és erről a most hallott négy előadás is meggyőzhetett bennünket. Még megemlítem a Voigt Vilmos – és lehet, hogy mások által is – emlegetett *Magyar Néprajz* című könyvsorozatunkat, amelyiknek az I/2. kötete 2009-ben jelent meg. Ez a kötet a magyar népi műveltség korszakait öleli föl a kezdetektől nagyjából 1945–1950-ig. Ebben a kötetben átlagosan 17–18 témakört mutatnak be a szerzők, akik közül ketten most is előadtak. Pócs Évának és Paksa Katalinnak a 2009-ben kiadott alpműben olvasható fejezetei bővebben szólnak az adott korszakról.

Voigt Vilmos előadását élvezettel hallgattam. Ehhez szeretném hozzátenni, hogy nehéz dolga volt, hiszen óriási irodalmat kellett áttekintenie. Természetesen az idézett szakirodalom javát régóta ismeri, hiszen a témát egyetemen tanítja, és a magyar folklór tankönyvében s még számos helyen összefoglalta, publikálta. Az általunk szervezett korábbi konferenciánkon Katona Imre és Vargyas Lajos foglalkozott a magyar honfoglalás mondakörével, illetve a honfoglalás kori népdalkincssel. Utóbbi szövegeiről beszélt Vargyas Lajos az 1996. évi konferencián, és előtte már sok más tanulmányában is. *A hősének maradványai népköltészetünkben*, valamint a *Lírai népköltészet* című fejezete a *Magyar Néprajz* című szintézis V. kötetében, már nagyon régen, huszonöt évvel ezelőtt megjelent. Annak a *Népköltészet* címet viselő kötetnek ő maga volt a főszerkesztője is. Király György 1921-ben *Magyar ősköltészet* címen megjelent munkájában nagyon szkeptikusan nyilatkozott az ősköltészet mibenlétéről és lehetőségeiről. Előadásában Voigt Vilmos joggal kérte számon ennek a munkának az említését – a kézikönyvekben illik a kutatástörténeti előzményekről is szót

ejteni. Felteszem, hogy Vargyas Lajos és Szemerkenyi Ágnes az irodalomtörténész Király György szkepszisét látva mellőzték a kérdéses tanulmányt. Vargyas Lajos az említett néprajzi kézikönyv *Lírai népköltészet* című fejezetében a *Honfoglalás előtti örökség* címen elsősorban a forma archaikus sajátosságait vizsgálta. Egyrészt a halottsiratókban fennmaradt rögtönzést tartotta olyannak, ami az obi-ugorokéval összevethető lírai megnyilvánulás. A *Magyar Néprajz* V. kötetében a siratóénekekkel Károly Sándor önálló fejezetben foglalkozik. Szomjas-Schiffert György főként a lapp és más finnugor analógiák témáját tárgyalta, melyről *A finnugor zene vitája* című, 1976-ban megjelentetett könyvben lehet bővebben olvasni.

Vargyas Lajos előbb említett fejezetében a négysoros versszakot tartotta olyan formának, amit honfoglalás előttinek kell elfogadnunk a magyar lírában. Legfontosabb hipotézise ez a tétel, amelyet az ótörök hősének kötött formájára való hivatkozással valószínűsít. Ez a négysoros forma őrződött meg és rögzült Vargyas véleménye szerint a legkorábbról ismert magyar szövegben, az *Ómagyar Mária-síralomban* és az úgynevezett *László-ének* szövegében is. Lükő Gábor nyomán nevezi honfoglalás előttinek a dalszöveg két párhuzamos képből kiinduló felépítését is. Ilyen szerkesztésmód nem ismert Nyugat-Európából, de szignifikánsan jelentkezik a cseremiszi és a csuvas népdalszövegekben. Utóbbiakat Vikár László és Bereczki Gábor gyűjtésének 1971-ben megjelent kötete alapján elemezte. Korai magyar jellegzetességnek tartja a sorismétlés gyakoriságát is. Ez a szerkesztésmód Nyugat- és Közép-Európa népdalaiban is előfordul, de az említett két Volga-vidéki nép szövegeiben egészen szembeeső. Olyan archaikus előadásmód, aminek meg kellett lennie már a honfoglalás előtti magyar dalokban is.

Nem sorolnám azokat a dolgokat, amelyeket a korábbi folklorisztikai irodalomból, Vargyas Lajos és mások írásaiból megtudhatunk. Nekem Voigt Vilmos előadása azért tetszett, mert sok olyan ötletet fölvezetett, amit érdemes lenne alaposabban kidolgozni. Sajnálom, hogy a konferencia szűk időkerete nem teszi lehetővé a példák szaporítását, bővebb ismertetését.

Fontos lenne további párhuzamok bemutatása a rokon népek irodalmából, noha hallottunk az előadásban orosz, csuvas és egyéb példákat is. Megemlíthető a találós kérdés, mint a proverbiumok műfaja, különösen azok a „találósok”, amelyek felkeltették íróink, például Weöres Sándor, vagy a már említett irodalomtörténész barátunk, Kovács Sándor Iván és mások érdeklődését (*Hágcsót hágtam, Lépcsőt léptem, Három veréb öt lába*) is. Voigt Vilmos előadásában aláhúzta a rendező elv fontosságát és a műfaj-hierarchia vizsgálatának szempontját. Felteszi, hogy a honfoglalás előtt is léteztek proverbiumok, szóbeli rejtvények. Fontosnak gondolom a kezdőformulák kérdésének felvetését is. Mindez azt a reményt táplálhatja – vagy legalábbis én azt remélem –, hogy a folklorisztikának a magyar ösköltészet kutatásában még nagyon sok lehetősége van.

Hoppál Mihály munkásságát, azt gondolom, nagyon sokan ismerik. Előadásában bőven hivatkozott Vargyas Lajosnak e téren végzett kutatásaira és eredményeire, többek között a „Mítosz-konferencián” tartott előadásaira is. Én itt csak egy helyet említenék, ahol ez az írása könnyen hozzáférhető. Még életében, 1984-ben jelent meg gyűjteményes kötete *Keleti hagyomány, nyugati kultúra* címmel, melyben az idevonatkozó legfontosabb tanulmányait egy helyütt megtalálhatjuk. Hoppál Mihály részletesen sorolta azokat a szótörténeti, nyelvtörténeti adalékokat, melyeknek sorba szedésével, kiszemeztetésével, rostálgatásával Vargyas Lajos a történeti rétegeket, a kölcsönszavak csoportjait tudta elkülöníteni. Ezekkel a honfoglalás előtti, korai szavakkal (ugor kori, ótörök, uráli stb.) mintegy illusztrálta, hogy ha nem is ismerjük teljességében, csak töredékességében azt az öskultúrát, azt az ősvallást és hiedelemvilágot, mitológiát, amelyet próbálunk megközelíteni, ezek a szavak azért mutatják, hogy milyen gazdag és mennyire fejlett lehetett már a honfoglalás előtti korokban is az a kultúra és az a szellemi műveltség, amelynek java része régen elveszett.

Hoppál Mihálynak nem jutott most idő arra, hogy a kutatástörténetet bővebben említse, habár az előadásának szövegében benne van. Munkácsi Bernát munkásságát méltatja egy helyen, és megjegyzi, hogy *A vogul népköltési gyűjtemény* négy kötetére alig történik manapság utalás, holott rendkívül fontos alapmű az összehasonlító kutatás számára. Számon tartja Róheim Géza kései kötetét a *Hungarian and Vogul Mythology* is. Röviden szólhatott az angol és orosz nyelven megjelenő sorozatról, az *Encyclopaedia of Uralic Mythologies* kötetéről. Ezek nagyobb része Magyarországon, éppen az ő szerkesztésében jelent meg. Előadónk böl-

csen nyilatkozta, hogy e sorozat kötetei talán egyszer lehetővé teszik a hajdani „mitológiai rendszer” elemeinek megismerését. A mitológia elemeit a kutatás tehát dokumentálja és leltározza, s ez akkor is eredmény, ha nem találják meg a nyitját, a módját és lehetőségét a teljes rekonstrukciónak. Az összehasonlítást az angol és az orosz nyelvű szövegközlés elvileg megkönnyíti. A „rendszer” megállapításában az a központi probléma, hogy különféle konstrukciók jöhetnek szóba. A konstrukciókat és a rekonstrukciókat a kutatók hozzák létre, alkotják meg. A megismerés korlátainak ellenére a vizsgálandó forrásanyagot az említett kötetek nagymértékben gyarapítják és elősegítik, megalapozzák a jövőben tervezhető összehasonlító kutatásokat. Ezen túlmenően igazolják a nagy nemzetközi összefogás hasznát és értelmét, azt a munkát, ami ezen a téren folyamatban van, és remélhetőleg sikeresen befejeződik.

Pócs Éva előadása volt talán a legizgalmasabb olyan tekintetben, hogy ő egyfajta perújrafelvételt kezdeményez elsősorban a Diószegi Vilmos által szépen, kerekén megírt *A sámánhit emlékei a magyar népi műveltség* című kötettel kapcsolatban (1958). *A pogány magyarok hitvilága* (1967) kissé népszerű formában foglalja össze előző művének téziseit, bizonyítékait. Pócs Éva arra mutat rá, hogy Diószegi Vilmos műve olyan mesterségesen létrehozott konstrukció, ami különböző helyekről összeszedett elemekből van összegyúrva, és úgy tűnik, mintha egységes egészet alkotna. Megszületéséhez azonban szükség volt Diószegi Vilmos nagy erudíciójára és anyagismeretére. Közismert, hogy számos szibériai nép körében kutatatta a samanizmust a távoli mongóliai, Bajkál menti tájakon. A magyar néphit kutatásában kimutatható egy ingamozgás, hatás és ellenhatás, tézis és antitézis kölcsönhatása. Diószegi Vilmos művein keresztül is észlelhető az a törekvés, hogy megírja a sámánhit emlékeit, mintegy válaszként Róheim Géza könyvére. Róheim Géza igen felkészült filológus volt, óriási összehasonlító anyag birtokában írta meg *A magyar néphit és népszokások* című kötetét. Úgy gondolom, ezt az alpmunkát mindenki ismeri. A magyar néphit óeurópai, pontosabban az antik-pogány Európa hiedelemvilágába ágyazódó részleteit tárta fel, és olyan végkövetkeztetésre jutott, amit ma is elfogadhatunk: „Európa népei egyáltalán nincsenek tudatában annak, hogy lélekben milyen közel állnak egymáshoz.” Merthogy ő a kereszténység előtti, antik kori, vagy a még az előtti Európa hiedelmeit, illetve hiedelemvilágát vizsgálta mélyrehatóan. Rengeteg olyan népi babona van – ahogy közkeletűen a hiedelemelemeket

nevezzük –, ami összeköti a mi népeinket még ma is. Róheim Géza végkövetkeztetésének van egy olyan sora is, ami valahogy úgy szól, hogy „a magyar néphit voltaképpen szláv néphit”. Ezt nem fogadhatta el Diószegi Vilmos! A samanizmussal kapcsolatos kutatásait nagyban motiválta a keleti „ősvallás” feltárásának vágya. Kállay Ferenc, Kálmány Lajos, Sebestyén Gyula, Pais Dezső és mások nyomdokain hozzáfogott, hogy kidolgozza a hiteles választ. Meg is oldotta a maga elé kitűzött feladatot. Nagy nemzetközi elismertségnek, tekintélynek örvendett, amit egyáltalán nem akarunk lerombolni, így Pócs Éva sem, aki munkatársa volt Diószegi Vilmosnak, sőt sok közös munkában működtek együtt. Az számomra is kérdés, hogy használható-e ma még az „ősvallás” 19. században megalkotott kifejezése.

Pócs Éva meggyőzően fejti ki, hogy a sámánhit recens emlékei nem alkotnak koherens rendszert. Csak Diószegi Vilmos rekonstrukciója láttatja „rendszerként”, ilyen értelemben kutatói konstrukcióval van dolgunk. Követendő példa, hogy Pócs Éva az elmúlt évtizedekben nemcsak a boszorkánykutatásban vagy a magyar néphit átvilágításában jeleskedett, hanem a nemzetközi irodalmat – különösen az előadásában emlegetett balkáni népeket – is behatóan megismerte. Aláhúzom, hogy talán magyar példák nyomán a bolgár és a szerb kutatás is foglalkozik a sámánhit emlékeivel. Ezeket a kutatásokat, a szerb Zecevic és társainak cikkeit Diószegi Vilmos és Pócs Éva eredményei inspirálták. Esetenként tévedtek, hiszen a bolgár Kalojanov képes volt „szláv samanizmusról” beszélni. Az előadásban hallottuk, hogy ma már inkább török eredetűnek gondolják a sámánhit náluk fellelhető emlékeit. Nem szabad azt gondolnunk, hogy az összehasonlító néprajzi kutatás és a nemzetközi együttműködés a mai világban egyszerűbb, mint Róheim Géza és Solymossy Sándor idejében volt. Ma is épp olyan nagy erőfeszítést kíván, mint elődeink korában. Ezért minden tiszteletünket megérdemlik azok, akik vállalkoznak erre a munkára, mint ahogy Pócs Éva már évtizedek óta teszi.

Még egy előadásról és témáról kell szólnom, Paksa Katalinról. Őröla tudni kell, hogy az MTA doktora cím elnyeréséért készített értekezését erről a témáról írta. A *Magyar népzene-történet* egy nagy monográfia, ami 1999-ben könyv formájában is napvilágot látott. Ennek az összefoglalását 2009-ben az előbb már említett *Magyar Néprajz I. 2. A magyar népi műveltség korszakai* címen kiadott kötetben is megjelentettük. Előadásában számomra az a metodika a legizgalma-

sabb, amellyel a népzene-tudomány segítségével történeti következtetésekig jut el döntően recens anyag alapján, az összehasonlító elemzések révén. Az a nagy problémája a néprajznak, hogy voltaképpen élő anyagból kell előbányászni régés-régi korok „termékeit”. Az utóbbi száz-százötven évben összegyűjtött zenei anyagot, formákat kell elemezni, stílusokat, dallamvonalakat elkülöníteni, tipizálni és így tovább. A népzene-történet tehát bizonyos fokig hasonló módon dolgozik, mint a paleontológia vagy akár a régészet. Bartha Antal őstörténésznek igen kedves terminusa volt a *paleoetnográfia*, élete utolsó évtizedeiben kezdett ilyen címadással dolgozatokat írni. Ennek a szóképzésnek a mintájára paleo-etnomuzikológiának nevezhetnénk azt, amit itt az elmúlt száz évben, Vikár Béla nyomdokain elindulva a magyar népzene-tudomány kimunkált és felépített. Azért emelem ki Vikár Bélát, mert nála gyűlt össze először sok hangzó anyag. Az ő korában kezdődött a hangok rögzítése, amely azután Kodály Zoltánon, Bartók Bélán és tanítványaikon, Szabolcsi Bencén, Vargyas Lajoson keresztül egészen Paksa Katalinig folytatódott. Kevésbé ismert gyűjtőket is említhetnék, mint például Szomjas-Schiffert Györgyöt, aki elment a lappokig, hogy összehasonlító anyagot gyűjtsön, illetve szó esett már Vikár László és Bereczki Gábor Volga–Káma-vidéki gyűjtéseiről, kötetekről is. Ezeknek a kutatásoknak, s főleg a *Magyar Népzene Tára* kötetsorozatának köszönhető, hogy Magyarország és a magyar népzene-kutatás világszó. A kutatók akkora anyagot gyűjtöttek össze, rendszereztek, adtak ki, s kutatásaiknak olyan módszertani megalapozottsága van, ami a világon páratlan. Paksa Katalin előadásából is érzékelhetjük, milyen hihetetlenül nagy eredmény a recens népzenei anyag elemzése, összehasonlító vizsgálata alapján az időrend, a dallamkincs relatív kronológiájának megállapítása, történeti rétegződésének kimutatása. Nagyon ideillő a Szabolcsi Bencétől idézett mondat: „...A dallam... legalább olyan hosszú életű, legalább olyan maradandó, mint a szó...” A szavak elavulását, cserélődését látva talán azt is mondhatnánk ma már, hogy a szónál is maradandóbb a dallam!

Paksa Katalintól hallhattuk, hogy a magyar őstörténet folyamatában öt történeti réteg körvonalazható népzeneink korai részlegében, illetve öt történeti réteg megkülönböztető jegyeit tudja meghatározni az eddigi kutatások nyomán: 1. Történelem előtti archaikus réteg. 2. Ugor kori ősréteg. 3. Nemzetek feletti ősréteg: a pszalmódizáló stílus. 4. Ötörök ősréteg, a kis hangterjedelmű pentaton stílus. 5. Nagy ívű, eresz-

kedő pentaton. Ehhez a korszakoláshoz, rétegvizsgálathoz is kellett az, hogy az 1960–1970-es években Kallós Zoltán összegyűjtse a Mezőségen, Moldvában, Gyimesben és más helyeken azokat a dallamtípusokat, amelyekkel a magyar anyag addigi rendszerezését egészítették. A hazai kutatókat is említhetnénk, de hosszú lenne a sor... Másrészt ma is vannak olyan fiatal kutatók, így például Sipos János, akik különböző török népek zenéjét és dalait gyűjtik – csak győzzük kiadni. Olyan kutatókat is találunk, mint Bereczki Gábor és

Vikár László, akik sorba járták a Volga–Káma menti népeket – a cseremiszeket, csuvasokat, mordvinokat –, s Kodály Zoltán útmutatása szerint a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával valósították meg kutatóútjaikat és gyűjtötték össze dalaikat, majd adták közre eredményeiket hatalmas angol nyelvű kötetekben. Ezért gondolom, hogy a népzene-tudományt csak irigyelhetjük és tisztelhetjük azért a teljesítményért, amit itt nekünk Paksa Katalin összefoglalt és röviden bemutatott.

„...mintegy negyven éve alakult meg Szegeden a Magyar Őstörténeti Munkaközösség. Az akkori több mint harminc résztvevő közül ezen a konferencián ketten szerepelünk csak, Vásáry István és jómagam. Ez azt mutatja, hogy van hagyomány és van megújulás. Öröm volt és megnyugtató érzés, hogy az elmúlt időszak alatt kialakult egy magas színvonalat képviselő új tudósgárda, amely előadásaival továbbvitte azt az ügyet, amelyet a szegedi munka kezdetén még közöttünk élt, de azóta már körünkben eltávozott kiváló tudósok, Györffy György, László Gyula, Bóna István, Kristó Gyula, Engel Pál, Szűcs Jenő, Szádeczky-Kardoss Samu, Hajdú Péter, Benkő Loránd, Ligeti Lajos és sokan-sokan mások hagytak ránk... A tudományok széles skálája vonult fel, a régészettől a biológián, a nyelvészet, a néprajz, a történettudományon, a művelődéstörténeten és tudománytörténeten át a régészeti rekonstrukcióig. Megszólaltak a társadalomtudományoknak a mai nemzeti és csoporttudattal foglalkozó kutatói. Szót kaptak, ha csak egy-egy előadó által idézetten is a történeti természettudományok, elsősorban a kormeghatározásban és az éghajlat- és környezettörténetben illetékes szakmák. Ez egy valódi tudományok közötti együttműködés konferenciája volt.”

Róna-Tas András akadémikus

„Mi a célja most ennek az őstörténeti seregszemlének, melyen a magyar tudományosság színe-java megjelenik, minden tudományág képviselőjével? Így a régészet, embertan, genetika, az írott forrásokon alapuló történelem, a nyelvtörténet, a néprajz, a művelődés- és tudománytörténet egyaránt jelen lesz. A kérdésre a válasz röviden: a számadás; annak felvázolása, hogy meddig jutottunk, hol tartunk és milyen feladataink vannak a jövőre nézve. Egy ilyen számvetést minden nemzedéknek el kell végeznie (tehát 20–30 évenként), hogy minden nemzedék megfrissült ismeretekkel és szemlélettel vehesse újból birtokba az emberi tudás épületének rá eső részét.

Nos, ismét eltelt bizonyos idő, és sokan szükségét láttuk egy új számadás elkészítésének. Reményeink szerint az előadások felvázolják egy-egy téma kutatásának jelenlegi állását, világosan utalva az eddig elért biztos eredményekre, és a kutatás irányait is kijelölik.”

Vásáry István akadémikus

Ára: 6200 Ft

9 789639 627871